

Grondrechten**NATIONALE RECHTBANKEN**

Krachtens de Poolse grondwet (*'Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej'*) heeft iedereen recht op een eerlijke en openbare hoorzitting voor een bevoegde, onpartijdige en onafhankelijke rechtbank en dit zonder onnodige vertraging. Dit houdt in dat alle geschillen over de uitoefening van de rechten en vrijheden vastgelegd in de nationale wetgeving kunnen worden aangespannen bij de nationale rechtbanken. Burgerlijke zaken, zaken van familie- en jeugdrecht, arbeids- en socialezekerheidsrecht, handels- en faillissementsrecht en straf- en penitentiaire zaken worden behandeld door de gewone rechtbanken. De administratieve rechtbanken zien toe op de wettigheid van de handelingen van de autoriteiten. De militaire rechtbanken staan in voor de rechtspraak binnen de Poolse strijdkrachten binnen het bereik bepaald in de parlementaire wetten en ook, in de gevallen voorzien in de parlementaire wetten, met betrekking tot personen die geen deel uitmaken van de Poolse strijdkrachten.

De gewone, administratieve en militaire rechtbanken functioneren volgens het principe van rechtspraak op twee niveaus, waarbij een partij die niet tevreden is met de manier waarop de rechtbank de zaak heeft behandeld, bij een hogere rechtbank in beroep kan gaan tegen de uitspraak.

Bovendien verleent de Poolse grondwet iedereen van wie de grondwettelijke rechten of vrijheden werden geschonden, het recht om een constitutionele klacht in te dienen bij het Constitutioneel Hof (*'Trybunał Konstytucyjny'*). Deze klacht mag uitsluitend worden opgesteld door een advocaat (*'adwokat'*) of juridisch adviseur (*'radca prawny'*) (uitgezonderd rechters (*'sędziowie'*), aanklagers (*'prokuratorzy'*), advocaten (*'adwokaci'*), juridische adviseurs (*'radcowie prawni'*), notarissen (*'notariusze'*), of professoren of doctors in de rechten die zichzelf vertegenwoordigen) en er worden geen gerechtskosten aangerekend. Klachten kunnen betrekking hebben op een regelgevend instrument op basis waarvan een rechtbank of overheid een definitieve uitspraak heeft gedaan over de rechten, vrijheden of plichten vermeld in de grondwet.

NATIONALE MENSENRECHTENINSTELLINGEN**De Ombudsman (*'Rzecznik Praw Obywatelskich'*)**

Adres: Aleja Solidarności 77, 00-090 Warschau

De rol van de Ombudsman bestaat erin de rechten en vrijheden van personen en burgers vermeld in de grondwet en in andere regelgevende instrumenten te vrijwaren.

Iedereen heeft het recht om de bijstand van de Ombudsman te vragen in zaken die betrekking hebben op de bescherming van zijn/haar rechten of vrijheden die werden geschonden door de autoriteiten.

Verzoekschriften aan de Ombudsman zijn kosteloos.

Na het verzoekschrift te hebben onderzocht, kan de Ombudsman:

de zaak aannemen;

de rechtsmiddelen vermelden waarover de verzoeker beschikt;

de zaak doorsturen naar het bevoegde orgaan;

weigeren om de zaak aan te nemen.

Wanneer hij/zij de zaak aanneemt, kan de Ombudsman:

het onderzoek zelf voeren;

de bevoegde autoriteiten verzoeken om de zaak of een deel ervan te onderzoeken;

de Sejm (het lagerhuis van het Poolse parlement) verzoeken om het Hoge Auditbureau (*'Najwyższa Izba Kontroli'*) opdracht te geven om een audit uit te voeren om de desbetreffende zaak of een deel ervan te onderzoeken.

Tijdens het voeren van een procedure heeft de Ombudsman het recht:

elke zaak ter plekke te onderzoeken (zonder voorafgaande kennisgeving);

verduidelijking te vragen en dossiers op te vragen in alle zaken die worden behandeld door de desbetreffende autoriteiten;

informatie te vragen over de vooruitgang in een zaak die wordt behandeld door de rechtbanken, het openbaar ministerie en andere

rechtshandhavingsorganen en vragen dat dossiers ter inspectie worden voorgelegd aan de Ombudsdienst nadat de zaak werd afgehandeld en het vonnis werd uitgesproken;

een expert aan te stellen en andere meningen te vragen.

Na het onderzoek van een zaak kan de Ombudsman:

aan de verzoeker uitleggen dat er geen inbreuk op rechten en vrijheden heeft plaatsgevonden;

de autoriteit, organisatie of instelling waarvan bleek dat hun handelingen een inbreuk inhouden op de rechten en vrijheden verzoeken om de desbetreffende inbreuk recht te zetten en vervolgens de implementatie van de aanbevelingen opvolgen;

de autoriteit die toezicht uitoefent op het desbetreffende orgaan verzoeken om de bij wet bepaalde maatregelen te nemen;

verzoeken dat een rechtszaak wordt aangespannen en tussenkomen in alle lopende burgerlijke zaken;

verzoeken dat de bevoegde aanklager een gerechtelijk vooronderzoek opstart in zaken betreffende misdrijven die *ex officio* worden vervolgd;

verzoeken dat administratieve rechtszaken worden opgestart, klachten indienen bij de administratieve rechtbank en tussenkomen in deze procedures;

een motie voor dwangmaatregelen indienen, evenals een motie om de definitieve uitspraak te seponeren in geval van kleine overtredingen;

in cassatie een rechtszaak aanspannen of een klacht indienen tegen een definitieve uitspraak.

Indien de Ombudsman het nodig acht dat een regelgevend instrument over rechten en vrijheden wordt gewijzigd of opgesteld, kan hij/zij hiervoor een aanvraag indienen bij de bevoegde autoriteiten.

GESPECIALISEERDE MENSENRECHTENINSTELLINGEN**De Kinderombudsman (*'Rzecznik Praw Dziecka'*)**

Adres: ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warschau

De Kinderombudsman beschermt de rechten van kinderen, waaronder:

het recht op leven en gezondheidszorg;

het recht om op te groeien in een gezin;

het recht op geschikte leefomstandigheden;

het recht op onderwijs;

de rechten van kinderen met een handicap;

bescherming van kinderen tegen alle vormen van geweld, wreedheden, uitbuiting, demoralisatie, verwaarlozing en andere mishandeling.

Iedereen heeft het recht om de bijstand van de Kinderombudsman te vragen in zaken die betrekking hebben op de bescherming van de rechten of belangen van een kind.

Verzoekschriften aan de Kinderombudsman zijn kosteloos.

Bij het voeren van een procedure kan de Kinderombudsman:

elke zaak ter plekke te onderzoeken (zonder voorafgaande kennisgeving);

de desbetreffende organen vragen om verduidelijkingen of informatie of om dossiers ter beschikking te stellen;

een expert aanstellen en andere meningen vragen.

Na het onderzoek van een zaak kan de Kinderombudsman:

de bevoegde organen verzoeken om acties te ondernemen ten voordele van het kind;

verzoeken dat een tuchtmaatregel wordt genomen of tuchtsancties worden opgelegd wanneer blijkt dat het desbetreffende orgaan de rechten of belangen van het kind heeft geschonden;

tussenkomen in rechtszaken voor het Constitutioneel Hof die werden aangespannen op verzoek van de Ombudsman of in zaken over constitutionele klachten die verband houden met de rechten van kinderen;

moties indienen bij het Hoogerechtshof ('Sąd Najwyższy') om afwijkende interpretaties van wettelijke bepalingen betreffende de rechten van kinderen te verzoeken;

een rechtszaak aanspannen of een klacht indienen in cassatie;

verzoeken dat een rechtszaak wordt aangespannen en tussenkomen in alle lopende burgerlijke zaken;

tussenkomen in rechtszaken waarbij jongeren betrokken zijn;

verzoeken dat de bevoegde aanklager een gerechtelijk vooronderzoek voeren in zaken betreffende misdrijven;

verzoeken dat administratieve rechtszaken worden opgestart, klachten indienen bij de administratieve rechtbank en tussenkomen in deze procedures;

een motie voor dwangmaatregelen indienen in zaken voor kleine overtredingen.

Indien de Kinderombudsman het nodig acht dat een regelgevend instrument over kinderrechten wordt gewijzigd of opgesteld, kan hij/zij hiervoor een aanvraag indienen bij de bevoegde autoriteiten.

De Patiëntenombudsman ('Rzecznik Praw Pacjenta')

Adres: ul. Młynarska 46, 01-171 Warschau

De Patiëntenombudsman is bevoegd voor de bescherming van de patiëntenrechten.

Iedereen heeft het recht om de Patiëntenombudsman om bijstand te vragen wanneer de rechten van een patiënt worden geschonden.

Verzoekschriften aan de Patiëntenombudsman zijn kosteloos.

Na het verzoekschrift te hebben onderzocht, kan de Patiëntenombudsman:

de zaak aannemen;

de rechtsmiddelen vermelden waarover de verzoeker beschikt;

de zaak doorsturen naar het bevoegde orgaan;

weigeren om de zaak aan te nemen.

Wanneer hij/zij een zaak aanneemt, kan de Patiëntenombudsman:

het onderzoek zelf voeren;

de bevoegde autoriteiten verzoeken om de zaak of een deel ervan te onderzoeken.

Bij het uitvoeren van de procedure heeft de Patiëntenombudsman het recht:

elke zaak ter plekke te onderzoeken (zonder voorafgaande kennisgeving);

verduidelijking te vragen en dossiers op te vragen in alle zaken die worden behandeld door de desbetreffende autoriteiten;

informatie te vragen over de vooruitgang in een zaak die wordt behandeld door de rechtbanken, het openbaar ministerie en andere

rechtshandavingsorganen en vragen dat dossiers ter inspectie worden voorgelegd aan de Patiëntenombudsdienst nadat de zaak werd afgehandeld en het vonnis werd uitgesproken;

een expert aan te stellen en andere meningen te vragen.

Na het onderzoek van een zaak kan de Patiëntenombudsman:

aan de verzoeker uitleggen dat er geen schending van patiëntenrechten heeft plaatsgevonden;

de autoriteit, organisatie of instelling waarvan bleek dat hun handelingen een inbreuk inhouden op de patiëntenrechten verzoeken om de desbetreffende inbreuk recht te zetten;

de autoriteit die toezicht uitoefent op het bovenvermelde orgaan verzoeken om de bij wet bepaalde maatregelen te nemen;

verzoeken dat een rechtszaak wordt aangespannen en tussenkomen in alle lopende burgerlijke zaken;

Indien de Patiëntenombudsman het nodig acht dat een regelgevend instrument over patiëntenrechten wordt gewijzigd of opgesteld, kan hij/zij hiervoor een aanvraag indienen bij de bevoegde autoriteiten.

De Inspecteur-Generaal voor de Bescherming van Persoonsgegevens ('Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych')

Adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warschau

De inspecteur-generaal is bevoegd voor de bescherming van persoonsgegevens.

Wanneer de bepalingen van de Gegevensbeschermingswet ('ustawa o ochronie danych osobowych') werden geschonden, kan de houder van de gegevens een klacht indienen bij de inspecteur-generaal.

De administratieve procedures die worden gevoerd door de inspecteur-generaal bestaan uit het onderzoeken van de verwerking van de persoonsgegevens van de verzoeker.

Bij het uitvoeren van de procedures hebben de inspecteur-generaal, de adjunct-inspecteur-generaal en de bevoegde medewerkers het recht om:

de lokalen te betreden waar het systeem voor de gegevensregistratie zich bevindt, evenals de lokalen waar de gegevens worden verwerkt, en de nodige controles uit te voeren;

verduidelijkingen te vragen en individuen te dagvaarden en te ondervragen om de feiten te bewijzen;

alle documenten en gegevens die rechtstreeks te maken hebben met het voorwerp van het onderzoek te inspecteren en kopieën ervan te nemen;

de apparatuur, media en IT-systemen te inspecteren die worden gebruikt om de gegevens te verwerken;

een expert aan te stellen en andere meningen te vragen.

Indien na de uitvoering van de procedure blijkt dat reglementeringen werden overtreden, vaardigt de inspecteur-generaal een beslissing uit die de verplichting oplegt om de naleving te herstellen, inclusief:

onregelmatigheden beëindigen;
persoonsgegevens aanvullen, bijwerken of corrigeren, ze ter beschikking stellen of zich ervan weerhouden om dit te doen;
bijkomende maatregelen nemen om persoonsgegevens te beschermen;
de overdracht van persoonsgegevens naar derde landen stopzetten;
gegevens beveiligen of ze overdragen naar andere organen;
persoonsgegevens wissen.

Niettegenstaande het voorgaande beslist de inspecteur-generaal op basis van de informatie die werd ingezameld tijdens het onderzoek van de zaak, op eigen initiatief om de volgende bevoegdheden al dan niet uit te oefenen:

een brief sturen naar het orgaan waarop de klacht betrekking heeft;
verzoeken dat de bij wet bepaalde disciplinaire of andere acties worden genomen tegen de overtreders;
het vermeende misbruik melden aan een rechtshandavingsorgaan.

Indien de inspecteur-generaal het nodig acht dat een regelgevend instrument over de bescherming van persoonsgegevens wordt gewijzigd of opgesteld, kan hij/zij hiervoor een aanvraag indienen bij de bevoegde autoriteiten.

De Regeringsgevolmachtigde voor Gelijke Behandeling ('Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania')

Adres: Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warschau

De regeringsgevolmachtigde is verantwoordelijk voor het implementeren van het regeringsbeleid op het vlak van gelijke behandeling en antidiscriminatie.

Iedereen heeft het recht om een klacht, verzoekschrift of petitie in te dienen bij de gevolmachtigde.

Het indienen van een klacht, verzoekschrift of petitie is kosteloos.

Indien in het kader van het voorgaande een voorafgaand onderzoek en opheldering van de feiten van de zaak noodzakelijk is, verzamelt de gevolmachtigde de nodige bewijzen. Met dat doel kan de gevolmachtigde andere autoriteiten verzoeken om de nodige bewijzen en verduidelijkingen voor te leggen.

De klacht, het verzoekschrift of de petitie moeten zonder onnodige vertraging worden behandeld:

binnen één maand in geval van een klacht of verzoekschrift;
binnen drie maanden in geval van een petitie.

De gevolmachtigde informeert de verzoeker over de manier waarop de zaak werd behandeld.

Indien blijkt dat het principe van gelijke behandeling werd geschonden, neemt de gevolmachtigde maatregelen om de gevolgen van dergelijke inbreuk weg te werken of te verzachten.

Indien de gevolmachtigde het nodig acht dat een regelgevend instrument over gelijke behandeling en antidiscriminatie wordt gewijzigd of opgesteld, kan hij/zij hiervoor een aanvraag indienen bij de bevoegde autoriteiten.

De Regeringsgevolmachtigde voor Personen met een Handicap ('Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych')

De gevolmachtigde houdt substantieel toezicht op de uitvoering van de taken die voortvloeien uit de *Wet betreffende de Professionele en Sociale Rehabilitatie en Tewerkstelling (personen met een handicap) (ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)*.

De gevolmachtigde houdt toezicht op de uitreiking van invaliditeitsattesten en op het bepalen van de graad van invaliditeit.

Iedereen heeft het recht om een klacht, verzoekschrift of petitie in te dienen bij de gevolmachtigde.

Indien in het kader van het voorgaande een voorafgaand onderzoek en opheldering van de feiten van de zaak noodzakelijk is, verzamelt de gevolmachtigde de nodige bewijzen. Met dat doel kan de gevolmachtigde andere autoriteiten verzoeken om de nodige bewijzen en verduidelijkingen voor te leggen.

De klacht, het verzoekschrift of de petitie moeten zonder onnodige vertraging worden behandeld:

binnen één maand in geval van een klacht of verzoekschrift;
binnen drie maanden in geval van een petitie.

De gevolmachtigde informeert de verzoeker over de manier waarop de zaak werd behandeld.

Indien de gevolmachtigde binnen het kader van het toezicht van mening is dat er gegronde twijfel bestaat of een beslissing de feiten van de zaak weerspiegelt of dat een beslissing op onwettige wijze werd genomen, kan hij/zij de bevoegde autoriteit vragen om:

de beslissing te vernietigen;
de procedure te heropenen.

ANDERE GESPECIALISEERDE INSTELLINGEN

De Nationale Omroepraad ('Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji')

Adres: Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warschau

De Nationale Omroepraad vrijwaart de vrije meningsuiting op radio en televisie, beschermt de autonomie van aanbieders van mediadiensten en het algemeen belang en waarborgt de open en pluralistische aard van radio en televisie.

Iedereen heeft het recht om een klacht, verzoekschrift of petitie in te dienen bij de Raad.

Het indienen van een klacht, verzoekschrift of petitie is kosteloos.

Wanneer de klacht betrekking heeft op een specifieke uitzending moet de klager het tijdstip en de datum van de uitzending vermelden, evenals de naam van de zender en de titel van de uitzending (of alle andere informatie op basis waarvan de uitzending waarop de klacht betrekking heeft kan worden geïdentificeerd).

De voorzitter van de Raad kan de aanbieder van mediadiensten vragen om bewijzen, documenten en verduidelijkingen voor te leggen die noodzakelijk zijn om te bepalen of de aanbieder de wet naleefde.

De klacht, het verzoekschrift of de petitie moet zonder onnodige vertraging worden behandeld: binnen een maand voor een klacht of verzoekschrift en binnen drie maanden voor een petitie.

De Raad informeert de indiener over de manier waarop de zaak werd behandeld.

De voorzitter van de Raad kan eisen dat de aanbieder van mediadiensten de mediadiensten stopzet indien deze in strijd zijn met de wet.

In bepaalde gevallen kan de voorzitter van de Raad de aanbieder van mediadiensten een geldboete opleggen.

Laatste update: 23/01/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.